

Malé ohlédnutí za dějinami Trampské osady Manitoba

Když na přelomu 20. a 30. let 20. století poněkud opadl zájem o organizovaný skauting, získala na oblibě jeho „divoká“ varianta - volné táboření, nebo-li tramping. Mezi jeho největší propagátory v severovýchodních Čechách patřil například ostroměřský rodák, spisovatel Eduard Štorch. Toulavé táboření ve volné přírodě se však většinou nesetkávalo s pochopením starousedlíků, majitelů pozemků ani státních orgánů, které proti trampům často zasahovaly. Charakteristické byly kontroly táborníků četnictvem, které po smíšených dvojicích vyžadovalo oddací listy. Tyto a další důvody přiměly mnoho trampů k usedlejšímu způsobu táboření a k budování trampských chat a osad.

Počátkem třicátých let vznikla v hořickém okrese celá řada trampských osad - chat, typicky sroubených z útlých kmínků, s minimálním vybavením. Nesly často poetická jména - Grey Grizzly (nad Mezihořským údolím u Libína), Maraton (jižně od Kalu), Tempo (na Chroustově), Zlatá Kotva (v lese u Vidoně) a mnoho dalších. V roce 1934 pak vznikla v Miletínských Lázních osada, pojmenovaná podle kanadské provincie, resp. podle stejnojmenného kanadského hokejového klubu - Manitoba.

Na jaře 1934 se skupina kama-

radů, mladíků z Hořic a okolí, rozhodla vybudovat si trampskou chatu někde na jižním úpatí Zvičiny. Objevili palouček v lese u Lázní, na levém břehu potoka Bystrého a v létě 1934 se pustili do stavby. Dřevo nakoupili u sedláka Krkonošky na Chroustově, se stavbou pomáhal Jaroslav Štefan z Úhlejšova, který však prý rovněž část materiálu zcizil. Finančně stavbu zaštil nejstarší člen osady, učitel Antonín Břicháček, kterému tehdy bylo již 26 let, zatímco ostatním pouze od 16 do 18 roků. Antonín Břicháček, osadní přezdívkou „Tom“ a jinak též aktivní člen Junáka, zajistil rovněž potřebná povolení a souhlas se stavbou na pozemku miletínského velkostatku.

V červnu 1934 proběhla první ustavující schůze v hotelu Záložna a volba prvního šerifa osady, kterým byl zvolen Karel Špáta, alias „Markýz“. Zakládajících členů bylo celkem jedenáct. Kromě Břicháčka a Špáty to byli Vladislav Brož (Jack), František Bičič (Ferry, též Čibuk), Václav Procházka (Willy), Karel Krátký (Ding), Oldřich Malý (Oliš), Rudolf Luštický (Jolmy), František Brádle (Brody), František Nýr (Bob) a Josef Morch (Sam). Osada měla vlastní stanovy, hymnu, vlajku a klubovnu v hostinci U Krakonoše. Osadníci se oddávali sportu (zejména lednímu hokeji), hudbě a i tanci. Jejich hudební skupina často vystupovala na akcích hořického Sokola a byla poměrně populární. Jednatel osady, „Jack“ Brož (pozdější významný právník), pravidelně přispíval do trampských časopisů Tramp a Ahoj na neděli.

Vrcholem však byly pravidelné trampské potlachy pořádané na chatě v Lázních. Jejich hlavním předpokladem bylo pochopitelně obstarání „štěněte“ piva, jehož doprava na chatu byla prý vždy spojena s „neobvyklými příhodami“. Někdy také docházelo k nedorozuměním se správou velkostatku (lesní pých, rušení divadelního představení, v němž majitelka panství sama vystupo-

vala apod.), která musel „Tom“ Břicháček pracně vysvětlovat. Potlachů se také účastnilo mnoho hostů, kamarádi z Hořic i jiných trampských osad, nebo i, trampingu nakloněný, hajný Jan Šubr, zvaný osadníky Štětivec.

Za okupace se členové osady museli na čas rozejít. Josef Morch odešel v roce 1939 do Anglie, kde vstoupil do Královského letectva a zúčastnil se jako stíhač invaze do Francie. Vladislav Brož a Karel Krátký byly zatčeni v souvislosti se studentskými demonstracemi 17. listopadu 1939 a věznění až do konce roku 1942 v koncentračním táboře Sachsenhausen. Ostatní byli většinou totálně nasazeni, podle svých možností se účastnili protinacistického odboje a květnového povstání 1945. Svým dílem přispěla i samotná chata - od února do dubna 1945 poskytla útočiště dvěma skupinám uprchlých sovětských zajatců.

Po válce se v chatě konaly opět pravidelné potlachy, stará chata však potřebovala stálou údržbu, která již byla mimo možnosti osadníků, jejichž zájmy se s rostoucím věkem pochopitelně často rozcházely. Nejnutnější opravy zajišťoval miletínský Antonín Břicháček a teprve v 80. letech byla chata za údržbu propůjčena trampské skupině z Prahy, která srub zvelebila a zajistila i opravu střechy po pádu velkého smrku v lednu 1985.

V létě 1984 oslavila osada své padesátiny. Při té příležitosti vytvořil Karel Krátký pro kamarády brožurku „MANITOBA 1934-84“, ze které čerpá i tento vzpomínkový text. Úmrtí Antonína Břicháčka v následujícím roce pak bylo začátkem definitivního konce. Během příštích dvaceti let postupně zemřeli i ostatní členové osady, naposledy Karel Krátký v roce 2005.

Chata je přežila všechny. Odolávala zubu času, vlhku, padajícím stromům i útokům vandalů až do 20. června 2012, kdy se náhle ocitla v plamenech a shořela do základů.

autor článku: Jan Hlavatý

